

א] עם ישראל יצאו מארץ מצרים לאחר רד"ו (210) שנים של שעבוד נורא וסבל עצום! והיאך זה לא אמרו שירה? מדוע חיכו לנס קריעת ים סוף כדי לומר שירה? וכי עצם היציאה לחירות איננה סיבה מספקת?

ב] ועוד קשה מאוד! שבמדרש דרשו את הפסוק: "וַיְהִי בַשִּׁלַח פְּרַעֲהָ" (שמות יג, יז) – 'וַיְהִי לְשׁוֹן: צַעַר!' וכי על יום חג ביציאת מצרים שייך בכלל לנקוט איזושהי לשון צער? אתמהה!!

ג] ולאחר היציאה כשראו שמצרים רודפים אחריהם יש סתירה מפורשת בפסוקים! מחד (1): "וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'" (שמות יד, י) ומאידך (2): "וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה הַמְבִלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוֹת בַּמִּדְבָּר מֵה זֹאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם" (שמות יד, יא) כיצד יתכן שבו זמנית גם התחרטו על הכל וכפרו בטובתו של ה' וגם התפללו אליו שיושיעם?

ד] והתמוה ביותר: מה שהקשו במסכת פסחים (דף קיח): על הפסוק: "וַיֹּמְרוּ עַל יָם בְּיַם סוּף" (תהילים קו, ז) איך יתכן שבעיצומו של נס קריעת ים סוף כשהלכו בתוך חומות מים ענקיות המרו בה'?

ה] מפני מה מחלקים את חג הפסח לשני (2) חגים; (1) בליל הסדר – מרבים לספר על גודל הניסים ועל רוב כוחו של הקב"ה! ואילו רק ב (2) 'שביעי של פסח' נזכרים לומר שירה?

ו] מדוע האומר את 'שירת הים' בשמחה – זוכה לשכר כל כך גדול שמוחלין לו על כל עוונותיו?

ז] למה כל מהות החג סובבת סביב הפה: "פסח" – פה סח, וכן שירת הים?

שבת שירה

בפרשת בשלח מוזכרים ארבעה (4) מאורעות עצומים ונפלאים! בתולדות עם ישראל שמן הראוי היה לייחד לכל אחד (1) מהם פרשה בפני עצמה!

האחד (1) – יציאת מצרים מעבדות לחירות.

השני (2) – נס קריעת ים סוף.

השלישי (3) – שירת הים.

הרביעי (4) – מחיית עמלק [נ.ב. בעזרת השי"ת יפורסם מאמר על מצוות 'תמחה את זכר עמלק' מהספר הנפלא 'תורחת חסד'].

ומבין ארבעת הדברים הללו מי הוא החשוב שבכולם?

שירת הים!!!

והראיה: שהשבת בה קוראים פרשה זו נקראת: 'שבת שירה'!

שכן כל שאר הניסים מוזכרים ומודגשים בזמנים אחרים; את ענין יציאת מצרים – מדגישים בליל הסדר, את נס קריעת ים סוף – חוגגים בשביעי של פסח! ואילו למחיית עמלק – מייחדים שבת בפני עצמה: 'שבת זכור'.

אולם גולת הכותרת של פרשה זו היא 'שירת הים' ומכאן שמה של השבת: 'שבת שירה'.

ויש להבין: מדוע כה חשוב ענין השירה?

וכדי להוכיח את גודל מעלת השירה יש להקדים את מה שמצינו במסכת סנהדרין (דף צב) שאמרו חז"ל: 'שרצה הקב"ה לעשות את חזקיה – משיח! ואת סנחריב – גוג ומגוג!' כלומר; היתה הזדמנות פז! להבאת משיח צדקנו לפני אלפי שנים!! 'דורו של חזקיה' היה ראוי לכך וגם חזקיה המלך עצמו – היה ראוי להיות מלך המשיח.

אך מה היה חסר? שירה – – –

הכל ירד לטמיון רק בשל כך שחזקיה לא אמר שירה על מפלת סנחריב!

ואם כן יש להבהיר ולברר: מה הוא עניינה הגדול של אמירת שירה? ומשיתלבן ענין זה ניתן יהיה גם להבין: מדוע האומר שירה בשמחה – מוחלים לו על כל עוונותיו?

מדוע כתוב לשון צער? וכיצד ממרים עם ישראל בקב"ה בעיצומו של קריעת ים סוף?

במדרש (רבה במדבר יג, ז) כתוב: 'כל מקום שנאמר: "וַיְהִי" הוא לשון: צער וַיְהִי נוטריקון; וי נהי'. ותמוה: כיצד אפשר להתבטא על יום גדול כיציאת מצרים בלשון צער?

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה

ופליאה נוספת: בשעה שעם ישראל נצטוו: 'לחזור לכיוון מצרים!' וחנו על יד בעל צפן (שמות יד, ב) שוב חזר אליהם הפחד כאשר ראו שהמצרים הרשעים חזרו לרדוף אחריהם: "והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד" (שמות יד, י) וכאן ישנה סתירה עצומה בהנהגה של עם ישראל! מחד (1) צעקו על משה רבינו: "המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים" (שמות יד, יא) כלומר; התחרטו על הכל! וכפרו בטובתו של הקב"ה!! ומאידך (2) כתוב במפורש: "ויצעקו בני ישראל אל ה'" (שמות יד, י)?

איך יתכן שבו זמנית (1) התחרטו על הכל וכפרו בטובתו של הקב"ה! ומצד שני (2) גם התפללו אליו: 'שיושיעם!'

והקושיא השלישית (3) עולה על כולנה! במסכת פסחים (דף קיח, ב) הביאו את הפסוק: "וימרו על ים בים סוף" (תהילים פרק קו פסוק ז) בעיצומו של הנס העצום קריעת ים סוף תוך כדי שחצו את הים מוקפים בחומות מים ענקיות משני הצדדים והם מהלכים בחרבה – המרו בהקב"ה!

ובמה הימרו בה'?

ביארו בגמרא: 'בזה שאמרו באותה שעה: 'כִּשְׁם שָׁאֲנוּ עוֹלֵין מִצֵּד אֶחָד, כִּד מְצַרִים עוֹלִים מִצֵּד אֶחָד!'

והוסיפו חז"ל: 'שזו הסיבה שציווה הקב"ה לשרו של הים: 'פלוט אותן (את המצרים) ליבשה!!' אמר שרו של הים לקב"ה: 'רבונו של עולם! כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה וחוזר ונוטל ממנו?' הרי נתת לי פרנסה! "יש מאות רכב בחור" (שמות יד, ז) ועכשיו אני נאלץ להחזיר הכל!

אמר לו הקב"ה: 'תקבל פיצוי! על כל אחד (1) תקבל אחד ומחצה (1.5) ונחל קישון יהיה ערב'.

וכך! היה בזמן סיסרא, כמו שיקראו בהפטרה, החזיר הקב"ה "תשע מאות רכב ברזל" (שופטים ד, ג) וטבעו בנחל קישון! וזה היה פיצוי על "יש מאות רכב" שהחזיר שרו של ים בים סוף.

וכאן כבר אין אפשרות להבין: הרי ראו שנה של ניסים! ועשר (10) מכות מופלאות!! נ.ב. ראה כתבה "אהי"ה אשר אהי"ה" והמדה כנגד מדה שב-10 המכות] אז כיצד יתכן שכעת בעיצומו של הנס הגדול מכולם קריעת ים סוף המרו בה'? ואיך חשבו: 'שהמצרים יוצאים מהצד השני' הרי בשביל מה קרע הקב"ה את הים אם לא כדי לאבדם??

לשון צער כיון שפרעה שלח את "העם" הם הערב רב
ויתכן לישוב במהלך ראשון (1) את הדברים באופן נפלא!

בזוהר הקדוש (דף מה) הקשה: 'מפני מה כשעם ישראל היו במצרים נאמר: "שִׁלַח אֶת עַמִּי" (שמות ה, א) "בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות ד, כב) [נ.ב. ראה מאמר 'מכת בכורות'] ואילו כאן נאמר: "וַיְהִי בְּשִׁלַח פְּרַעֲהָ אֶת הָעָם" (שמות יג, יז) כביכול סתם 'עם' לא עמו של הקב"ה? ובפרט, שאדרבא! במצרים הרי לא נימולו עדיין ולא נתקשרו לקב"ה ואפילו הכי נקראים: 'בנים לה'! ואם כן על אחת כמה וכמה שביציאה ממצרים כשملו והקריבו קרבן פסח היה מן הראוי לקרותם: 'בנים'?

מבאר הזוהר הקדוש: "העם" – זה הערב רב!

שהרי גרו במצרים עמים רבים! וכשראו שנה של ניסים – נימולו גם הם! ויצאו!! וכך ביאר האור זרוע: "העם" מלשון עמימות וחשיכה.

ואם כן כבר מובן היטב: מדוע כתוב: "וַיְהִי" – לשון צער! כי כמה מצער ששלח פרעה גם "אֶת הָעָם" הם הערב רב!

שהרי העם הזה גרם לכל כך הרבה צרות! והם שעשו את העגל!! כמו שנאמר: "וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל!" (שמות לב, לה)

וכן הם אלו שחטאו בבנות מואב! שנאמר: "וַיַּחַל הָעָם לְזַנוֹת אֶל בְּנוֹת מוֹאָב!" (במדבר כה, א).

בני ישראל מתפללים לה': 'שיושיעם!' והערב רב – מתחרטים שיצאו ממצרים!

ולפיכך כבר מובן היטב: שאפילו בזמן של שיא השמחה בשעה שיצאו מעבדות לחירות עדיין היתה נקודה של צער על יציאת הערב רב עם ישראל.

ולפי זה אפשר להמשיך את המהלך ולומר: "וַיִּמְרוּ עַל יָם סוּף" מי הימרה בה? הערב רב! שכן רק הערב רב לא השתכנעו דיים מכל הניסים והנפלאות שהיו במצרים ועדיין המרו בה' והם אלו שטענו: 'כי המצרים יוצאים מהצד השני!'.

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה

ובהתאם לכך יומתק הפסוק! שבשעה שראו את המצרים גוססים על שפת הים – אז ראו את ישועת ה'! "וַיִּוְשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא וְכוּ' וַיִּירָאוּ הָעַם אֶת ה' וַיֹּאמְרוּ בְּה' וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוּ" (שמות יד, ל-לא) אפילו "הָעַם" כבר האמין בה'!!

ועל פי דברים אלו מיישב הרמב"ן את הסתירה בפסוקים; כיצד יתכן שבעת ובעונה אחת גם התחרטו על היציאה וגם צעקו לה' שיושיעם? אלא, שהיו שתי (2) קבוצות; (1) עם ישראל (2) והערב רב.

עם ישראל – התפללו לה'! ומי שצעק על משה רבינו והתחרט על היציאה – היו כמובן הערב רב!

ובהרחבת יתר בתרגום יונתן בן עוזיאל כתוב: 'שהיו למעשה ארבע (4) קבוצות:

כת ראשונה (1): רצתה לקפוץ למים – לאבד עצמה לדעת!

אמר להם משה רבינו ע"ה: "אַל תִּירָאוּ הַתִּיַצְבוּ וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה'" (שמות יד, ג).

כת שנייה (2) הם הערב רב: רצתה לחזור למצרים!

אמר להם משה רבינו: "כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְיֹפוּ לְרִאֲתָם עוֹד עַד עוֹלָם" (שמות יד, ג).

כת שלישית (3) אמרה: 'נתארגן לקרב נגד המצרים!'

אמר להם משה רבינו: "ה' יִלָּחֵם לְכֶם" (שמות יד, יד).

וכת רביעית (4): הציעה להקים רעש גדול! קול הומה כמו של מלחמה – כדי לבלבל את מצרים.

אמר להם משה רבינו: "וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן!"

ובשתי (2) הפסוקים – יש תשובה לארבע (4) קבוצות!

רק בקריעת ים סוף התברר: שאת הכל עשה ה' למען עם ישראל!

אך למרות המהלך הנפלא – עדיין נותרו שתי (2) קושיות חמורות!

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה

אחרי רד"ו (210) שנים של סבל נוראי במצרים שהסתיים בין רגע! הוציאם הקב"ה מארץ שאין אומה יכולה להיוושע ממנה! ואיך יתכן שעל אף כל זאת לא אמרו עם ישראל שירה בשעה שיצאו לחירות? והרי ודאי הוא שהיציאה לחירות חשובה לאין ערוך מנס קריעת ים סוף ובשעה שנגאלו זה היה הזמן המתאים ביותר לומר שירה אז מדוע חיכו שבוע (7) נוסף? מה היה בנס קריעת ים סוף שעורר אותם לומר שירה יותר מעשרת (10) המכות?

ועוד פליאה עצומה! דוד המלך ע"ה אומר: "אַבֹּתֵינוּ בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׁכִּילוּ נְפִלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רֵב הַסִּדִּיךָ וַיִּמְרוּ עַל יַם בְּיַם סוּף" (תהילים קו, ז) אם כן התביעה הגדולה היא על אבותינו וכיצד זה ניתן להשליך את חסרון האמונה רק ב: 'ערב רב'?

לכן מוכרחים להציע מהלך שני (2) שהובא בספר 'לב טהור' שיישב את כל ארבעת (4) הקושיות כאחד (1):

החיד"א זיע"א (חומת אנך) מבאר יסוד עצום! שמחלק בין השנה של הניסים ועשרת (10) המכות לבין השבוע (7) של קריעת ים סוף!

קריעת ים סוף – אינה 'עוד נס' בשרשרת הניסים המופלאים – לא! בקריעת ים סוף התחוויר לעם ישראל בחינה עמוקה יותר באמונת ה'!

שהנה, בשעה שיצאו כלל ישראל ממצרים היה רעש גדול בעולם והכל דיברו על היציאה הגדולה אולם טענו הגויים טענה גדולה: 'כל עשרת המכות – לא היו בשביל עם ישראל! אלא כיון שפרעה החציף ברשעותו: "מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלוֹ" (שמות ה, ב) באו המכות להוכיח לו מי זה ה'!

ואם כן טענו כל הגויים: 'שאת עשר (10) המכות – עשה ה' לכבודו ולגדולתו! ובהם הראה קבל עם ועדה את שליטתו המוחלטת בעולם!'

אולם בקריעת ים סוף כשהשליך הקב"ה את המצרים לים 'מידה כנגד מידה' (ראה הרצאה בנושא...) על שהשליכו את ילדי ישראל ליאור – אז נודע בעולם כולו: שבעצם הכל עשה הקב"ה בשביל ישראל!! לכן רק אז אמרו עם ישראל שירה!

האמינו, חזרו ולא האמינו, ושוב חזרו והאמינו;

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה
ויש להוסיף: שגם הרמב"ן הולך בדרך זו ומיישב על פי זה את הסתירה בהתנהגות עם ישראל
בדרך נוספת;

אף על פי שראו את כל המופתים במצרים – חשבו ישראל: 'שאלו הקב"ה עשה כן למצרים
ברשעתם ואילו היה חפץ ה' להצילם לא היה פרעה רודף אחריהם!'

ולכאורה נראה לבאר את כוונת הרמב"ן: שעם ישראל ראה כאן דבר תמוה ביותר!

מחד (1) הקב"ה עושה ניסים מופלאים למענם!

ומאידך (2) הקלגסים הרשעים ופרעה עצמו עדיין חיים!

כיצד זה יתכן? למה הקב"ה לא הרג אותם? ולא זו בלבד, אלא שעוד רודפים אחריהם שוב?
ולכן היה בלבול גדול באמונה!

וכפי שיתבאר להפליא! במדרשי חז"ל;

מובא במדרש (רבה כג, ב) שאמרו חז"ל: 'בתחילה האמינו עם ישראל בה'! שנאמר: "וַיֵּאֱמֶן
הָעָם!" (שמות ד, לא)

ולאחר מכן יש פסוק: "אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם לֹא הִשְׁכִּילוּ נִפְלְאוֹתַיְךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רַב חֲסָדֶיךָ וַיִּמְרוּ
עַל יַם סוּף" (תהילים קו, ז) כלומר; לא האמינו!

ורק לבסוף כתוב: "וַיֵּאֱמִינוּ בְּדַבְרֵי יְשִׁירוֹ תְהִלָּתוֹ" (תהילים קו, יב) שחזרו להאמין כמו שנאמר:
"וַיֵּאֱמִינוּ בַּה' וּבְמִשְׁחָה עֲבָדוֹ" (שמות יד, לא).

ובעץ יוסף כתב במפורש: 'שהאמונה במצרים – לא היתה שלמה! שהרי חזרו ולא האמינו ורק
בקריעת ים סוף – האמינו אמונה קיימת!'

האמינו בכוח הגדול ובשלטון המוחלט של הקב"ה בבריאה! אבל עדיין היו מסופקים: 'מי אמר
שהכל בשבילם?'

ויתבאר להפליא! על פי דברי הרמב"ן והחיד"א: 'שיש שני (2) ענינים של אמונה בה' יתברך;

האחד (1): להאמין שהקב"ה שולט בכל הבריאה ועושה בה כרצונו!

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה
ואמונה זו ודאי האמינו ללא עוררין מתחילה ועד סוף! שהרי שנה של ניסים גלויים ראו ולכן
כשיצאו ממצרים יצאו כמעט ללא אוכל! ולאן? – למדבר! כי היה להם ברור ומוחלט: 'שאין
מה לדאוג! ה' זן ומפרנס את הכל!!' ויתר על כן כשנצטוו: 'לחזור ל: בַּעַל צֶפֶן' (שמות יד, ב) –
חזרו! מוכח שוודאי וודאי האמינו: 'שהקב"ה כל יכול!'.
אבל יש רוברד נוסף! "אבותינו במצרים לא השפילו נפלאותיהם לא זכרו את רב חסדיהם" (תהילים
קו, ז) – אבותינו! ולא 'ערב רב' אבותינו לא האמינו! כי חשבו ככל הגויים: 'שהכל למעןך
עשית להאדיר שמך בעולם!' וממילא יצא שגם הם הרזווחו ויצאו ממצרים... ובחינה זו של
אמונה – היתה בה כפירה! שהרי הכל עשה ה' למענם!! ואיך אפשר לומר שבשבילו עשה?!!
וזה מה שצעקו עם ישראל על משה: 'הטעית אותנו!' אמרת: 'שה' מציל אותנו שהכל בשבילנו!
אבל אם כך איך זה שהמצרים רודפים אחרינו?! אמנם נכון שהיו ניסים! אבל הכל היה כדי
לגדל שם ה' בעולם ולא בשבילנו! "לא השפילו נפלאותיהם לא זכרו את רב חסדיהם"!!!
ולפיכך, גם בעיצומו של נס קריעת ים סוף – חשבו עם ישראל: 'אולי המצרים עולים מהעד
השני? אולי זה עוד נס שבא להראות: את שליטת ה' בעולם?! מי אמר שהכל בשבילנו? אולי
המצרים עודם בחיים?'

בנס קריעת ים סוף התברר: שהכל היה למענינו!

רק בסיום נס קריעת ים סוף נשתרש בעם ישראל הרובד השני (2) והעמוק שבאמונת הבורא!
במדרש (שוחר טוב) מבואר: 'הקב"ה הפליט את המצרים מהים גוססים! משום שאדם מת –
אי אפשר לזהות!'

אבל יש עוד טעם מופלא לכך; כדי שיבוא כל אחד מעם ישראל ויזהה את הקלגס הנוגש
שרדה, התעמר והתעלל בו כל השנים!

והלכו עם ישראל והניחו את רגלם על צוארו של אותו מצרי שהתעלל בהם!
ונטל כל אחד ואחד את כלבו ואמר לו: 'תאכל את היד של המצרי שהצליף בי!'
ורק עתה הבינו עם ישראל את הכל!

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה
הבינו: שהקב"ה לא הרג את המצרים במכות ערוב וחושך ואף לא כשיצאו כי עדיין לא היתה
'מידה כנגד מידה' בשלמות! הרי זרקו את ילדיהם למים ובמים הגיע להם למות!!!
ומבול – לא רצה ה' להביא על מצרים לכן הביא את המצרים כל אחד למבולו שלו!
ואז הגיעה הנקמה המתוקה! דרכו על צווארי הרשעים חתכו את ידם ומתו המצרים במים!
'מידה כנגד מידה בשלמות'! זוהי גבורת ה' יתברך!

וזו הסיבה שהמתין ה' עד עכשיו ומשום כך הכל היה כדאי הציווי: 'לחזור ל: בַּעַל צֶפֶן'
התהיות, הפחד הנורא במשך שבוע, רדיפת המצרים ופחד המוות, עמוד הענן שסוכך והגן
מהחיצים, החרטה על שיצאו, הים שהגיע עד צווארם – הכל השתלם בשביל אותו רגע שנקרע
הים!

ואז, שבוע של סבל ושנה של ניסים – קיבלו את הסברם המלא: "וַיֹּאמְרוּ בְּה' וּבַמַּשֶּׁה עֲבָדוּ"
לגמרי! רק אז הבינו: שהכל בשבילם היה!

"וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם" (שמות יד, לא) הבינו למפרע: שכל
הניסים שהיו במצרים – למענם היו! "עֲזֵי וְזַמְרֵת י-ה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה!" (שמות טו, ב) 'הַמַּעֲבִיר
בְּנֵיו בֵּין גְּזְרֵי יַם סוּף!' (ברכת קריאת שמע דערבית).

ועתה מובן הכל! כולם המתינו ולא אמרו שירה בצאתם ממצרים כיון שעדיין לא האמינו:
'שהכל היה בשבילם!'

ורק בקריעת ים סוף כשהושלמה הנקמה ולא זו בלבד שהוציאם אלא גם נקם את נקמתם –
רק אז פרצה שירה של הודאה מקרב לב לבורא עולם שכה הפליא חסדיו!!!

ליל הסדר ושביעי של פסח!

וממילא יובן היטב! מדוע מחולק חג הפסח לשניים (2); (1) ליל הסדר ו: (2) שביעי של פסח;
כיון שביליל הסדר ביציאת מצרים מתמקדים בגבורת ה' ונפלאותיו על הנסים הרבים שהיו בכל
מכה ומכה 'וְכָל הַמַּרְבֵּה לְסַפֵּר בִּיציאת מִצְרַיִם – הָרִי זֶה מִשְׁבַּח!' (הגדה של פסח).
ומשתמשים בכל כלי העזר כדי להמחיש את שלטון ה' בעולם אבל השירה עדיין לא פורצת.

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה
משום שאז 'בימים ההם' – אבותינו עדיין "לא השפילו נפלאותיהם" לא ידעו: שהכל בשבילנו
היה!

ורק בשביעי של פסח – פורצת שירת הים מליבו של כל יהודי כי אז הוברר לחלוטין: שהכל
היה למענינו!

'כשאומר שירת הים בשמחה – מוחלין לו על כל עוונותיו!'

ועל כן כתב המגן אברהם (עין משנה ברורה נא, יז): 'ויאמר 'שירת הים' בשמחה! וידמה
בדעתו כאילו אותו יום הוא עצמו עובר בים והאומר בשמחה – מוחלין לו על כל עוונותיו!
ומנין זאת למגן אברהם? – מהזוהר הקדוש!

ויש להוסיף ראיה: ממה שמבואר במדרש (רבה שיר השירים א, כו): "וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל
מִיַּם סוּף" (שמות טו, כב) – 'הסיען מחטאיהם!'

ומדוע נקבע שכר כה עצום על אמירת שירת הים בשמחה? היכן עוד ראינו שזוכים לשכר
מופלא כזה 'מחילת עוונות!' על דבר שנראה לנו שולי כל כך אמירת שירה בשמחה?

כיון שהענין הגדול הוא שהאדם ירגיש בכל ליבו: שהמלך הגדול גואל אותו! שפל השפלים
ומשדד מערכות והופך עולמות ומעניש את צורריו עד שמהפך את כל העולם! והכל כדי שהוא
הקטן ירגיש את רגש הנקמה באימפריה ענקית וידרוך על צוארם!

ולכן צריך לומר את שירת הים בשמחה! אבל לא בשמחה גשמית כמו זו שמגיעה כתוצאה
מרווח כספי הגון ואף לא תועיל כאן 'שמחה של מצווה' אלא צריך שידמה בדעתו: כאילו אותו
יום הוא עצמו עובר בים!

ומדוע?

כיון שכל המטרה היא ההתבוננות התבוננות כיצד מלך מלכי המלכים שנאמר עליו: "הַשָּׁמַיִם
כִּסְאֵי וְהָאָרֶץ הַיָּדָם רַגְלֵי" (ישעיה סו, א) כביכול רוכן אל כל אחד מישראל אפילו לשפל
שבשפלים ושואל אותו: 'בני! מה חסר לך? מה תרצה? במה תחפוץ?'

והבן משיב: 'המצרים – מכאיבים לי! מתעללים בי... משפילים אותי... זרקו את בני ליאור!'

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה
ואז מגיע הרגע הגדול והאב עושה נקמה בגויים 'מידה כנגד מידה' על כל צער וצער שגרמו
לבנו עד הפרטים הקטנים ביותר...!

"סוֹס וְרִכְבוֹ רָמָה בָּיָם" (שמות טו, א) – הנקמה הושלמה והבן מאושר!

ובשעה שאדם מתבונן בזה ושמח – הרי זו 'תשובה מאהבה'!

כמה 'הכרת הטוב' ירגיש בליבו כלפי מלך מלכי המלכים ואת כל חייו יקדיש למענו יתברך
ואם כן ודאי שיזכה למחילת עוונות!

חג הפסח סובב סביב הפה;

ולסיום: תובא פנינה נפלאה! מאת הרב ברוך רוזנבלום שליט"א:

המתבונן יראה: שפסח סובב סביב הפה:

בליל הסדר 'וְכָל הַמְרֵבָה לְסֵפֶר בִּיְצִיאַת מִצְרַיִם – הָרִי זֶה מְשֻׁבָּח! ועיקר מצוות היום נעשות
בפה: "וְהִגַּדְתָּ לְבְנֶךָ" (שמות יג, ח).

ואף שביעי של פסח עיקרו בפה בשירת הים!

ומדוע?

מבאר רבי עדוק הכהן מלובלין זיע"א: 'שמהותו של חג הפסח הוא – הפה; פה סח! להלל
לקב"ה!

מכיון שבזוהר הקדוש (וארא חלק ב דף כה) מבואר: 'שהדיבור של עם ישראל – היה בגלות
במצרים! וזאת כדי לתקן חטא לשון הרע של יוסף והאחים "דַּבַּתֶּם רָעָה" (בראשית לז, ב) ולכן
הגואל של ישראל משה רבינו היה: "כְּבַד פֶּה!" (שמות ד, י).

וכח הטומאה של מצרים 'פרעה' – פה רע! שחירף וגידף כלפי הקב"ה: "מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע
בְּקִלּוֹ" (שמות ה, ב).

וגם השעבוד עבודת פרך התחיל בפה רך! בלשון חלקלקה.

'ונגאלו עם ישראל בזכות; (1) שלא שינו שמם (2) ולשונם (3) נזחרו מעריות (4) ולא דיברו
לשון הרע! שלוש (3) מתוך ארבע (4) הזכויות – קשורות לדיבור!

מאמר 'שירה' מהספר 'תורת חסד' חומש שמות פרשת בשלח עמודים תלט-תסה
ולפי זה מבאר השפת אמת (שמות תרלב) את הלשון בהגדה של פסח: "וַיֵּרֶד מִצְרַיִם" (דברים
כו, ה) – 'אָנוֹס עַל פִּי הַדְּבוּר!' לתקן את הדיבור! לתקן את חטא לשון הרע!
וזהו שנאמר: "אָנְכִי ה' אֵל-לֵהִיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֵב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ" (תהילים פא, א)
– תהלל! ותשבח לקב"ה 'פה סח' על גדולתו ורוב כוחו! על הניסים שעשה למענך שכן זוהי
מהותו של חג הפסח; להלל ולשבח ולומר שירה!
ואפילו הכלבים עזי הנפש (ישעיה נו, יא) שנצרו לשונם ולא נבחו אותו הלילה – זכו לומר
שירה!! – "בָּאוּ נְשִׁתְחוּהָ וְנִכְרְעָה נְבִרְכָה לְפָנֵי ה' עֵשְׂנוּ" (תהלים צה, ו).

